

ערלה

8. רמב"ם הל' מעשר שני ונטע רבעי פרק ט

הלכה י: הנוטע אילן מאכל בט"ו באב משנה עשירית ביובל הרי הוא בתוך שני ערלה עד ט"ו בשבט משנת י"ג וכל מה שיוציא האילן בתוך זמן זה הרי הוא ערלה אף על פי שנגמרו לאחר כמה ימים ומט"ו בשבט משנת י"ג ביובל עד ט"ו בשבט משנת י"ד הוא נטע רבעי וכל מה שיוציא בתוך זמן זה הרי הוא רבעי וצריך פדיון ואם נתעברה השנה נתעברה לערלה או לרבעי:

הלכה יא: נטען בי"ו באב משנת עשר לא עלתה לו שנת עשר אלא הרי הוא ערלה שנת י"א וי"ב וי"ג כולה והרי הוא נטע רבעי מראש השנה של שנת י"ד עד סופה:

הלכה יב: נטע הנטיעה מראש חדש תשרי עד ט"ו בשבט מונה לה ג' שנים מיום ליום לערלה ומיום ליום לרבעי וראיתי לגאונים דברים בחשבון ערלה ורבעי אין ראוי להאריך ולהשיב עליהן ובודאי טעות סופרים הם והאמת כבר ביארנו דרכה:

{השגת הראב"ד} מונה שלש שנים מיום ליום א"א מיום ליום שאמר מט"ו שב"ט עד ט"ו לשבט דוקא ולא מראש תשרי לראש תשרי לפי שאין שלימות שהרי חסרו הקליטה ומה שיצא אחר תשרי קודם נטיעה:

9. שו"ע יו"ד סימן רצד סעיף יט

סעיף יט: אילן שעקרו רוח או שטפו נהר והוליו למקום אחר, ומהעפר שסביב שרשיו עמו, והוסיף עליו שם עפר ונשרש שם בארץ, אומדים אותו אם היה יכול להיות בעפר הראשון שבא עמו בלא תוספת עפר אחר, הרי זה כנטוע במקומו ופטור מהערלה. ואם לאו, חייב.

סעיף כג: הנוטע אילן מאכל ואין דעתו לצורך אכילה, אלא להיות גדר לשדה או בשביל העצים לשרפן או לבנין, פטור. והוא שיהא ניכר שאינו לצורך אכילה, כגון אם הוא לשריפה שנטען רצופים ואינו מרחיק בין אילן לאילן כראוי ... ואם לגדר שהוא במקום שצריך לגדור, ואפילו אם צדו האחד בין פנימי בין חיצוני בין תחתון בין עליון לצורך אחד מאלו, וצדו השני לאכול, את שלצורך אכילה חייב, והשאר פטור. ואם חשב עליו אחר כך לאכילה, חייב בערלה וברבעי, ומונין לו משעת נטיעה.

10. מסכת ערלה פרק ב משנה א

העֶרְלָה וְכָלֵאִי הַפְּרָם עוֹלִים בְּאֶחָד וּמֵאֲתֵימ.

11. שו"ע יו"ד סימן קי

סעיף ג: ט' חנויות מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבילה, לקח מאחת מהן ואינו מאיזה מהן לקח, הרי זה אסור, שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. אבל בשר הנמצא בשוק, או ביד עובד כוכבים, מותר, כיון שרוב החנויות מוכרות בשר שחוטה, דכל דפריש מרובא פריש. זהו דין תורה.

סעיף ד: רוב חנויות מוכרות בשר שחוטה, ומיעוט מוכרות בשר נבילה, לקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ונתעברה באחרות ואינה ניכרת, בטילה ברוב משום ספק ספיקא. הגה: ויש אוסרין בכה"ג, משום דכל מקום דאסור במקומו הוי כמחצה על מחצה, והואיל וספק הראשון אסור מן התורה ואין כאן עוד ספיקא להתיר, רק תערובת, לא מקרי ספק ספיקא (ארוך כלל כ"ה). והכי נהוג.

1. ויקרא פרק יט

כג וְכִי-תֵבֵאוּ אֶל-הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל-עֵץ מֵאֵל וְעִרְלֶתֶם עֶרְלָתוֹ אֶת-פְּרִיֹו שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֶרְלִים לֹא יֵאָכֵל: כד וּבִשְׁנֵה הַרְבִּיעִת יִהְיֶה כָּל-פְּרִיֹו קֹדֵשׁ הַלְוִיִּם לֵה': כה וּבִשְׁנֵה הַחֲמִישִׁת תֵּאָכְלוּ אֶת-פְּרִיֹו לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

2. רש"י ויקרא פרק יט

וערלתם ערלתו. ואטמתם אטימתו. יחא אטוס ונסתם מליהנות ממנו:

3. מסכת קידושין דף נו/ב

מתני' המקדש בערלה בכלאי הכרם ... אינה מקודשת: גמ' בערלה מנלן דתניא ערלים לא יאכל אין לי אלא איסור אכילה הנאה מנין שלא יהנה ממנו ולא יצבע בו ולא ידליק בו את הנר ת"ל וערלתם ערלתו לרבות את כולם:

4. מסכת ערלה פרק ג משנה ט

סֶפֶק הָעֶרְלָה - בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲסוּר, וּבְסוּרְיָא מְתוּר; וּבְחוּצָה לְאֶרֶץ יוֹרְד וְלוֹקֵת, וּבְלִבְד שְׁלֵא יִרְאֵנוּ לֹקֵט ... הֶחָדָשׁ אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מְקוֹם, וְהָעֶרְלָה הַלְכָה, וְהַפְּלֵאִים מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים.

5. שו"ע יו"ד סימן רצד סעיף ח

סעיף ח: ערלה נוהגת בכל מקום ובכל זמן, בין בשל עובד כוכבים בין בשל ישראל, אלא שבשל ארץ ישראל היא מן התורה ובחוצה לארץ הלכה למשה מסיני. הגה: ואסור ללקוט לנכרי פירות מאילן שלו שהוא ערלה, משום שנהנה במה שמחזיק לו הנכרי טובה על זה (כל בו ובי"ה בשם א"ח). סעיף ט: ספק ערלה בא"י, אסור. ובחוצה לארץ, מותר. כיצד, כרם שיש בו נטיעות של ערלה, וענבים נמכרים חוצה לו, בארץ ישראל, אסור; ובסוריא, מותר, והוא שלא ידע שהובאו מאותו הכרם; ובחו"ל, מותר, אפילו יודע שהובאו מאותו הכרם, רק שלא יראה שנבצרו מנטיעות של ערלה. (וכל שכן שכרם שהוא ספק ערלה שהוא מותר) (כן נראה מהטור והרא"ש ומרדכי פרק קמא דקדושין).

6. מסכת ראש השנה דף ט/ב

ת"ר אחד הנוטע אחד המבריך ואחד המרכיב ערב שביעית שלשים יום לפני ראש השנה עלתה לו שנה ומותר לקיימן בשביעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה לא עלתה לו שנה ואסור לקיימן בשביעית ופירות נטיעה זו אסורין עד ט"ו בשבט אם לערלה ערלה ואם לרבעי רבעי

7. רש"י מסכת ראש השנה דף י/א

ופירות נטיעה זו אסורים כו'. ואף על פי שאמרנו עלתה לו שנה אם חנטו זה פירות לאחר ר"ה של שנה שלישיית מיד עדיין אסורין הן עולמית משום ערלה שאע"פ שר"ה תשרי לנטיעה ט"ו בשבט ר"ה לאילן וזו ככר נעשית אילן לפיכך אין שנתה מתחדשת ללאת מידי ערלה עד ט"ו בשבט אבל משם ולהלן אם יחנטו זה פירות דין רבעי עליהם לאכול בירושלים ובט"ו לשנה הבאה ילאו מידי רבעי פירות החנוטים זה מכאן ואילן לכך הועילו לה ל' שלפני ר"ה שממחר התיירה מט"ו בשבט ועד ר"ה: